

ELIZABETH
BERG

PŘÍBĚH
ARTHURA
TRULUVA

SKUTEČNÉ ŠTĚSTÍ LZE POTKAT
V KAŽDÉM VĚKU

**PŘÍBĚH
ARTHURA
TRULUVA**

Copyright © 2017 by Elizabeth Berg

*Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být
rozšiřována bez písemného souhlasu
nakladatele.*

Translation © Karolina Limrová, 2021
Cover © Kateřina Boudriot-Bažantová,
2021 © DOBROVSKÝ s.r.o., 2021

ISBN 978-80-277-1517-6 (pdf)

PŘÍBĚH ARTHURA TRULUVA

Elizabeth Berg

*Mým dcerám
Julii Krintzmanové
a Jennifer Bertové*

Všichni víme, že *některé* věci jsou věčné. Nejsou to domy ani jména, není to svět, a dokonce ani hvězdy. Všichni ale cítíme v kostech, že *něco* věčné je, a to něco souvisí s lidskými bytostmi.

THORNTON WILDER, *Naše městečko*

Věrně hraj svou roli, v tom spočívá veškerá ctnost.

ALEXANDER POPE, *Esej o člověku*

OD ONOHO LISTOPADOVÉHO DNE PŘED ŠESTI MĚSÍCI, KDY byla Nola pohřbena, s ní její manžel Arthur Moses den co den obědvá. Ke hřbitovu vždy dojede autobusem, a jakmile tam dorazí, dává si načas a dopřeje si příjemnou procházku k jejímu hrobu: ona tam přece bude bez ohledu na to, kdy Arthur přijde. Bude tam a nikde jinde.

Dnes postává u náhrobního kamene jisté Adelaidy Marshové, dvě řady a deset sloupců vzdálené od Noly. Adelaide se narodila 3. dubna 1897 a zemřela 18. listopadu 1929. Arthur pomalu počítá. Třicet dva. Potom počítá ještě jednou, protože podle jeho názoru by bylo nevhodné stát u hrobu nějakého člověka, přemýšlet o tom, kolik mu bylo, když zemřel, a přepočítat se o rok. Nebo o víc. Matematika dělala Arthurovi odjakživa problémy, dokonce sám sebe označuje za numerického analfabeta. O účetnictví se vždycky starala Nola, ale teď to dělá sám. Alespoň se o to snaží. Vezme si obrovskou kalkulačku a ze všech sil se soustředí na to, co dělá, dokonce si ani nezapne rádio. Většinou ale dospěje k neskutečně prazvláštním výsledkům. Někdy požádá o pomoc banku, ale to je ponižující a komplikované. „Všichni máme nějaký dar,“ říkávala Nola a měla pravdu. Arthurovým darem je

zahradničení. Než před lety odešel do důchodu, pracoval jako správce několika parků. Dodnes má před domem pěknou růžovou zahrádku. Zeleninových záhonků za domem se už vzdal.

Ale ano, Adelaidě Marshové bylo v den její smrti třicet dva let. Nebyla tak tragicky mladá jako některé děti pohřbené v okolí, ale rozhodně nebyla stará. Střední věk, to k ní sedí nejlépe. Nejspíš byla někde uprostřed výchovy svých dětí (na náhrobním kameni stojí *Milovaná matka*), a najednou co? Pochopitelně smrt, ale jaká? Při porodu? Arthur si myslí, že právě dělala něco pro rodinu, že byla úplně zdravá, když náhle podlehla nějaké nehodě nebo tělesnému zranění. Myslí si také, že měla rusé vlasy, které nosívala vyčesané nahoru a tvář jí rámovaly jen drobné vlnité pramínky, což se líbilo nejen jí, ale i jejímu manželovi. Má pocit, že tohle prostě ví.

Takové věci se mu stávají čím dál častěji. Když stojí u nějakého hrobu, klobouk sevřený v ruku, víc a víc se mu v hlavě vynořují záblesky života oné osoby. Jsou pronikavé jako vůně kynutého těsta linoucí se z pekárny, kterou každý den mívá cestou na autobusovou zastávku. Hledí na lehce udusanou hlínu v okolí Adelaidina hrobu a před očima se mu vynoří krásné bílé šaty s krajkou, které měla nejraději, i rozdílná velikost jejích očí, jež byly tak světle hnědé, že se zdály žluté. Měly barvu čaje. Napadne ho, že měla jasný vysoký hlas, před manželem se styděla zpívat, ale přesto se odvážila. Dělávala to v noci, když se odebrali do postele. Noc předtím, než zemřela, ležela ve tmě vedle něj a zpívala mu *Jeannine*, sním o těch šerškových časech.

A následuje další obraz. Adelaide měla prstýnek s malým diamantem, který patřival její matce, a nosila ho zavěšený na tenkém zlatém řetízku kolem krku. Byl jí totiž příliš malý a navíc ho chtěla mít blízko u srdce. Klouby na ruce měla zarudlé od bělidla, záda ji bolela od neustálého ohýbání se nad neckami, když drhla své děti, aby byly krásně čisté. Nedovolila, aby to dělal někdo jiný. Milovala ten pohled, když byly celé mokré, jindy kudrnaté vlásky měly přilepené k hlavě a tváře jim zčervenaly od horké vody. Milovala, když vystoupily z vody a ona pro ně rozevřela velkou modrou osušku, jako by to byla křídla nějakého velkého ptáka, a pak je mohla dlouho chovat, jako když byly ještě docela malé. Ne. Ta osuška nebyla modrá. Jakou měla barvu?

Jakou měla barvu?

Nic. Pro dnešek je to všechno. Arthur si nasadí klobouk, pokloní se náhrobnímu kameni Adelaidy Marshové a pokračuje dál. Horác Newton. Estelle McNeilová. Irene Sutterová. Amos Hammer.

Když dospěje až k Nolinu hrobu, rozloží si skládací křesílko a opatrně se posadí. Nohy židle se trochu zaboří do hlíny a on musí najít rovnováhu. Ujistí se, že než si na klín rozloží oběd, nic se znovu nepohne. Dnes si přinesl obložený chléb s vajíčkem. Se skutečným vajíčkem a skutečnou majonézou, doktor ať jde k šípku. A když už je v tom, pořádně si to osolí.

Doktor často dokáže poznat, jestli podváděl, ale ne pokaždé. Jednou si Arthur dopřál celý jablkový koláč pokrytý vanilkovou zmrzlinou a druhý den mu doktor

během prohlídky řekl: „Mám radost, jak jste se zlepšil, Arthure. Nevím, jak to děláte, ale rozhodně v tom pokračujte. Takhle tu budete až do stovky.“

Arthurovi je osmdesát pět let. Řekl by, že dožít se sta let by se mu líbilo dokonce i bez Noly. Ačkoli bez ní už to není stejné. Vůbec nic není stejné. Dokonce ani něco tak prostého jako pohlédnout na narcis, což dělá právě teď. Kdosi zasadil dvoubarevné narcisy u paty vedlejšího hrobu. Ale prohlížet si ho bez Noly je jiné, jako by viděl jen jeho část.

Půda se s příchodem jara zdá měkčí. Je měkčí a všechny ty pupeny jsou jako maličké těhotné ženy. Arthur si přeje, aby byla Nola jako jaro. Přeje si, aby se znovu a znovu vracela. Ani by nemuseli být spolu. Chce, aby prostě byla zpátky na Zemi. Mohla by být miminkem, které se narodilo nějaké rodině daleko odsud, a on by ji nemusel nikdy vidět. Chtěl by jen vědět, že se ocitla zpátky tam, kam patří. Kde je vlastně teď? Ať už je to kdekoli, takové místo se pro Nolu Corrinovou, královnu krásy, vůbec nehodí.

Arthur zaslechne krákání vrány a vzhledne, aby se na ptáka podíval. Vidí, že sedí na náhrobku o pár metrů dál a čechrá si peří.

„Krá!“ odvětlí Arthur a zahájí tak rozhovor, ale vrána ihned uletí.

Arthur se narovná a zkoumá bezmračné nebe, jehož barva je dnes téměř tyrkysová. Položí si ruku na šiji a promne ji. Dělá mu to dobře. Masíruje si krk a obhlíží rozlehlé akry náhrobků, kde sedí zcela sám. V tu chvíli si připadá bohatý.

Zakousne se do obloženého chleba. Potom vstane ze židle a klekne si před Noliným náhrobním kamenem. Přitiskne na něj ruce a zavře oči. Trochu pláče a potom se vrátí na židli a dojí chléb.

Složí židli a připravuje se k odchodu, když si všimne mladé ženy. Sedí na zemi a opírá se o kmen stromu. Má rozježené černé vlasy, světlou pleť a velké oči. Džiny má celé roztrhané, jak už to mladí nosí, a její tričko na ní vypadá, jako by bylo pověšené na ramínku. Měla by mít kabát nebo aspoň svetr, vždyť není moc teplo. Měla by být ve škole.

Už ji tady viděl. Sedává na nejrůznějších místech, nikdy se nezdržuje u konkrétního hrobu. Nikdy se na něj ne dívá. Hledí upřeně před sebe a čistí si nehty. Nic víc. Je jí čtrnáct? Patnáct? Dnes se rozhodne jí zamávat, ale když si ho všimne, zakryje si ústa rukou, jako by byla vystrašená. Arthur si pomyslí, že by se mohla dát na útěk, a tak se raději vydá pryč.

MADDY NAPŮL SPALA, KDYŽ SI VŠIMLA TOHO STAŘÍKA, JAK se na ni podíval a zamával. Když to udělal, ruka jí vylétla k ústům. On se odvrátil a začal si skládat židli. Nechtěla se tak zachovat, nechtěla, aby si myslel, že se ho bojí. Nějak se to nepovedlo. Pokud se ještě někdy setkají, zeptá se ho, kdo je uložený v tom hrobě. Nejspíš jeho žena, pomyslí si, ale tím si člověk nemůže být jistý.

Maddy se za ním dívá a sleduje, jak se jeho postava postupně zmenšuje v dáli. Vidí, že se zastavil na autobusové zastávce. Stojí tam bez hnutí a hledí upřeně před sebe. Neohlíží se, aby zjistil, jestli už nepřijíždí autobus. Rozhodně nepatří k lidem, kteří neustále mačkají tlačítko výtahu, pomyslí si Maddy. Prostě tam čeká.

Maddy vytáhne telefon a vyfotí drn trávy s úlomkem kůry. Rozváže si tkaničky, vyzuje boty a s telefonem otočeným na bok fotí dál. Potom dojde k nejbližšímu hrobu. Vyfotí si vnitřek lilie z vadnoucí kytice položené na náhrobku, její něžně zdvižené tyčinky a napřímený pestík.

Pohlédne na hodinky. Je 13:40. Zůstane tu, dokud neskončí škola, a potom půjde domů. Dnes večer se setká s Andersonem, jen co se vrátí z práce. Anderson je tak hezký, až se vám z toho točí hlava. Seznámila se s ním ve Walmartu, pracoval tam ve skladu. Právě opouštěla obchod, když vyšel ze dveří toalety, usmál se na ni a zeptal se, jestli náhodou není Katy Perry. Kéž by. Oplatila mu úsměv. Právě si chtěl zajít koupit párek v rohlíku a pozval ji, aby se k němu připojila. Bála se, ale souhlasila. Moc si toho neřekli, ale shodli se, že se uvidí téhož dne večer. Od té doby uplynuly tři měsíce. Teď už o něm něco málo ví: byl v armádě, miluje psy a hraje na kytaru, tedy trochu. Jednou jí přinesl dárek. Byla to perla na zlatém řetízku a ona ji od té doby nikdy nesundává.

Sklouzne o kousek níž po kmeni stromu, o který se opírá, a mezi koleny tak vytvoří světelnou aperturu. Všechny ty hroby. Cvak.

Většinu lidí připadají hřbitovy smutné. Pro ni jsou ale uklidňující. Přeje si, aby její matku raději pohřbili, a ne spálili. Kdysi slyšela v rádiu nějakého chlapíka, který tvrdil, že ve městech mrtvých je rušno, a byl to jeden z těch zásadních okamžiků, kdy se vám zdá, že jste našli ten správný klíč ke správnému zámku.

Když se naposledy setkala s Andersonem, snažila se mu to vysvětlit. Seděli spolu v téměř prázdném McDonaldu, a tak hovořila potichu. Vyprávěla mu o tom staríkovi, kterého tu neustále potkává, a o tom, že si povídá s mrtvými lidmi. Řekla mu, co tvrdil ten člověk z rádia. Prozradila, že ona na hřbitově plném mrtvých cítí mír v duši. Je tam krásně. A co si o tom prý myslí on?

„Myslím, že jsi pořádně cáklá,“ prohlásil.

Po zádech jí přeběhl mráz. Chvilí seděla bez hnutí a dívala se na něj, jak jí hranolky. Potom řekla: „Jsem, že jo?“ a štekavě se zasmála. „Dáš mi nějaké hranolky?“ zeptala se. A on na to: „Jestli je chceš, tak si je kup.“ Po stole jí přitom přisunul pár dolarů.

Ale byl tu ten řetízek. A jednou, krátce po jejich prvním setkání, jí poslal mailem básničku: *Píšu ti krátké psaníčko, že jsi moje srdíčko*. A jindy jí zlíbal celé tělo od temene až k palcům u nohou. Byla to dlouhatánská řada polibků, mlask, mlask, mlask. Vzpomněla si na to následujícího dne u večeře a musela potlačit náhlé zachvění. „Jez,“ přikázal jí otec. Ta večeře patřila k těm upovídaným, promluvil na ni. Řekl jedno slovo. Obvykle mlčel. Oba se naučili vyhýbat nástrahám, které se skrývaly za pokládáním otázek a získáváním odpovědí. Byla to vlastně jasná odmítnutí. „Jak bylo v práci, tati?“ „Práce

je práce.“ „Jak bylo ve škole, Maddy?“ „Pche.“ „Chutná ti to kuře?“ „Jde to.“ „Chci se večer dívat na Hru o trůny.“ „Tak se klidně dívej.“

Znovu zkontroluje hodinky a potom si najde jiné místo, kde by se posadila.

KDYŽ ARTHUR DORAZÍ DOMŮ, VYNDÁ ZE SCHRÁNKY POŠTU a přinese ji do kuchyně, aby ji roztřídil. Nakonec všechno hodí do koše, jsou to samé reklamy. Zbytečně na ně plýtvá zbytky svého zraku.

Z konvice na sporáku si naleje studenou kávu, posadí se ke stolu a se zkříženýma nohama popíjí. S Nolou pili kávu po celý den. S hrníčkem na půl cesty k ústům se náhle zarazí a přemýšlí, jestli to nemohlo uspíšit její konec. Před kofeinem ji jednou varovali.

Dopije kávu, šálek umyje pod tekoucí vodou a odloží ho na odkapávač. Ten světle hnědý hrneček se zelenými proužky používá pořád: na kávu, na vodu, na občasněho frťánka Jacka Danielse a dokonce i na svou vlákninu. Nola měla ve všem ráda pestrost. Jemu ale na nádobí nijak zvlášť nezáleží. Ani na oblečení. Hlavně že slouží svému účelu, to je vše.

A to už ostražitě přichází kocour Gordon, který hledá Nolu. Ještě pořád. „Není tady,“ řekne mu Arthur a poplácáním stehna pozve Gordona na svůj klín. Kocour k němu občas vyskočí, ale většinou se jen otočí a odkráčí pryč. Arthur se doslechl, že sloni dokážou truchlit,

a kočky podle všeho také. A nejspíš i domácí květiny. Ohlédne se na africkou fialku na okenním parapetě. Už neměla naději. Zítra ji vyhodí. Tohle si říká každý den, že to udělá až zítra. Ona ty nadýchané okvětní plátky milovala. „Podívej,“ řekla mu, když fialku přinesla domů. Prstem nadzvedla jeden z květů, jako by ji chytla pod bradou.

Po večeři, kterou tvoří guláš z plechovky připomínající krmení pro psy, se vydá do patra ke své neúpravě ustlané posteli. Nolu by potěšilo, kdyby viděla, že ji ustlal. A největším překvapením je, že jeho to těší také. Muž si málokdy udělá čas na to, aby ocenil věci, na něž dohlížejí ženy, ale některé z nich člověku skutečně působí radost. Nicméně to záchodové prkénko... Zůstává nahore. A jsou tu i další věci, které dřív nedělal a teď v nich nachází ponuré potěšení. Cigareta vykouřená přímo u kuchyňského stolu. Sušené hovězí k večeři. A v televizi se vždycky může dívat, na co chce.

Lehne si a myslí na tu mladičkou dívku. Mrzí ho, že ji vystrašil. Obyčejné zamávání a ji to úplně vyděsilo. Jako by v poslední době rozuměl lépe mrtvým než živým, ale ji snad odhadl správně. Jestli ji znovu uvidí, zavolá na ni: „Nechtěl jsem vás polekat!“ A ona mu možná odpoví: „Nebála jsem se. To jsem vás ale dostala!“ Před očima úplně vidí, jak se k němu šouravě vydá s palci zastrčenými za poutky na opasek. Očividně jen zabíjí čas. Mohli by si popovídat. Mohl by jí představit pár lidiček, co tam leží pohřbení. Říct jí, co si o nich myslí. Pokud si tedy nebude myslet, že se zbláznil. Třeba ho nebude považovat za šílence. Připadalo mu, že

ona sama má trochu podivné způsoby. Mohl by se jí zeptat, jestli to nebolí, mít v nose prostrčený kroužek jako suchého holuba.

ARTHUR SPÍ TAK DLOUHO, ŽE KDYŽ SE PŘÍŠTÍHO DNE VZBUDÍ, je čas na oběd. Sedne si na kraj postele a nohama píše ve vzduchu neviditelnou abecedu, jak mu nařídil doktor, aby si trochu pomohl proti artritidě. K čertu s tím, jestli to nezabere. Potom zamíří dolů do kuchyně. Škvírou pode dveřmi sem táhne. Venku tedy bude chladno a větrno. Na květen trochu zvláštní, ale kdo se dnes může spolehnout na počasí? Nevadí. Nakrmí Gordona a vyrazí. Slíb je slíb, i kdyby to byl jen takový, který dá člověk sám sobě.

Podívá se do šuplíku, aby vytáhl otvorák na konzervy, ale nikde ho nevidí. Ani to na nikoho nemůže svést, bydlí tu sám. Přehrabuje se obsahem zásuvky, potom zaboří ruce hlouběji a až odněkud zezadu vytáhne figurky pana a paní Hamburgerových. Bože. Ona si to schovala. Hledí na plesnivou plastovou postavičku, která i pod nánosem špíny vypadá velmi čile. Paní Hamburgerová má dlouhé řasy a nosí červené šaty se žlutými puntíky. Pan Hamburger je oblečený v tmavě hnědém obleku a na šiřaté hlavě mu sedí buřinka. On má velikánské černé boty jako myšák Mickey, jeho žena zase robustní červené lodičky na vysokém podpatku. Paní Hamburgerová nosívala v uších opravdové kruhové náušnice, ale ty už jsou pryč.

Bílé, hubené ruce Hamburgerových, které připomínají drát na prošťuchování potrubí, jsou spojené. Manželé vypadají, jako by chtěli každou chvíli odejít z podstavce, na kterém stojí.

1955? 1956? Ví jen to, že to bylo po válce v Koreji. Vzpomíná si na tu noc, kdy figurky dostali. Bylo příliš horko, než aby se jim chtělo vařit, a tak si vyrazili do Tick-Tocku. Ty postavičky jí koupil, když se vraceli domů. Trvalo celkem dlouho, než Nola dokázala rozlišit pana a paní Hamburgerovy od pana a paní Hotdogových.

Najednou si vzpomene, že se před odchodem do restaurace pohádali. Hádky u nich nebyly běžným jevem, ale tahle byla opravdu parádní. Už si nevzpomíná, o co vlastně šlo, ale pamatuje si, že se do sebe pustili. Ona na něj křičela. Takový zvuk z jejích úst nikdy předtím neslyšel. Žíly na krku měla úplně naběhlé. Také se mu vybaví, jak si tehdy pomyslel, že svou ženu nikdy nepovažoval za ošklivou, ale v tu chvíli ošklivě vypadala. Nechtěl o ní tak přemýšlet, ale co naděláte? Každý má občas myšlenky, za které se stydí. Nemůžete zabránit, aby se objevily. Nesmíte je ale nechat vyjít na povrch. To je zásadní věc. Na tomhle jsou postaveny základy civilizace, nebo alespoň toho, co z ní zbývá.

Postaví maskoty doprostřed kuchyňského stolu a s rukama na bocích si je měří pohledem. Nola a její figurky. Její květované talíře a dopisní papíry s ptáčky a jablonoňovými květy. Byla strašně sentimentální, no vážně. Ale kdo by ji nemiloval?

„NO VIDA, SLEČNA HARRISOVÁ,“ PROHLÁŠÍ PAN LYONS, UČITEL angličtiny, když vstoupí do třídy. Nic víc, ale Maddy si dokáže domyslet zbytek. On jistě ví, že byla včera za školou. Ví, že nebyla nemocná. Opře se, založí ruce na hrudi a dívá se, jak si Maddy sedá.

Křestní jméno pana Lyonse je Krasoslav. Maddy to připadá k popukání. Ráda by se ho zeptala, jak k tomu došlo. *Krasoslav*. Je prošedivělý a lehce obtloustlý. Maddy má ráda lidi, kteří jsou tak trochu obtloustlí, protože působí přívětivě. Pan učitel Lyons je obtloustlý, má nezdravě bledou pleť a články, které tvoří řemínek jeho náramkových hodinek, se podobají pokrouceným zkaženým zubům. On na takové věci nedbá. Záleží mu jedině na slovech. Naučil ji jedno z jejích nejoblíbenějších: *hiraeth*, velšský výraz pro stesk po domově, kam se není možné vrátit, a možná ani nikdy nebylo. Vyjadřuje nostalgii, touhu a žal nad ztracenými místy. Použil to slovo v jednom příběhu, který předčítal třídě, a když tehdy vzhlédl, jeho oči byly plné slz. Po vyučování si z něj nikdo nedělal legraci, což byl zázrak. Nikdo o tom nevtipkoval, tedy alespoň ne před ní. Ne že by někdy předtím něco takového udělali. Ona je přece ta dívka, co v jídelně sedává sama a předstírá, že její chleba je tou nejzajímavější věcí na světě. Tedy dřív. Teď už na obědy nechodí.

Není si vlastně jistá, proč ji ostatní nemají rádi. Vypadá docela dobře. Má smysl pro humor. Není hloupá. Nejspíš to bude tím, že ostatní cítí, jak moc je potřebuje.

Jsou jako děti s dlouhými klacky, které stojí v kruhu a trápí slabé zvířátko. Lidé to mají v sobě, bavit se podobnými krutostmi.

Maddy sklouzne trochu víc pod lavici, aby ji pan Lyons nevyvolal. Je to nevyřčená dohoda, kterou spolu uzavřeli, a další důvod, proč ho má tak ráda. Kdyby tu byl jen pan Lyons, chodila by do školy každý den. Jednou po vyučování se zdržela ve třídě a ukázala mu fotografii, kterou pořídila, když ležela pod stromem a dívala se vzhůru. Pan Lyons jí řekl, že je opravdu povedená, a rozhodně nelhal. „Dala jste jí nějaké jméno?“ zeptal se. Maddy pokrčila rameny a řekla: „Zarámované nebe?“ Pan Lyons se tehdy usmál a prohlásil: „Nádhera.“

Maddy se s chválou vyrovnává jen těžko. Pokaždé se jí stáhne žaludek a do hlavy se jí nahrne krev. Najednou si citelně uvědomuje, jak je vysoká. Slova pana Lyons se si vyslechla, aniž by na ně reagovala něčím víc než stručným děkuji, ale později odpoledne, když byla doma a ležela na posteli, znovu se na tu fotku podívala, tentokrát jeho očima. Dumala nad jeho komentářem z jedné a pak i z druhé strany. To, co řekl, nemohlo být míněno jinak než pochvalně. Takže..., takže to by bylo. Postavila fotografii na krabici od bonbónů, kterou měla schovanou v hlubinách šatníku. Byla od Whitmanovy vybrané bonboniéry. Otec jí prozradil, že tyhle bonbóny mívala matka nejraději, což byla jedna z mála věcí, které byl ochotný o ní říct. Maddy matku nepoznala. Zemřela při autonehodě dva týdny poté, co se narodila. Matka tehdy mířila na kontrolu k lékaři. Otec se toho dne vrátil domů dřív, aby ji odvezl, ale Maddy byla nastydlá, a tak ji matka

nechtěla brát s sebou. Řekla tedy otci, aby s miminkem zůstal doma, že tam prý dojede sama. Někdo se ale rozjel na červenou a naboural do ní.

V krabici od bonbónů má Maddy matčinu fotografii. Našla ji kdysi zapadlou ve škvíře v knihovně. Zeptala se otce, jestli si ji smí nechat. On na ni nejdřív dlouze hleděl a potom jí to dovolil. Na obrázku se matka opírá o plot kdesi na venkově a s rukama volně překříženýma se usmívá. Ve vlasech má uvázaný červený šátek, nosí džíny a bílou pánskou košili s vyhrnutými rukávy. „Kde tenkrát byla?“ zeptala se Maddy otce a on odpověděl: „Se mnou.“ „A co jste dělali?“ vyzvídala dál. „Piknik.“ Potom odešel. Jako by tím říkal, že to stačí. Otec o matce nikdy moc nemluvil. Bylo to pro něj příliš těžké.

Maddy se matce hodně podobá. Má její tmavé vlasy, velké modré oči i dolíček na bradě. Chtěla by ale vědět, jestli je jako ona i uvnitř.

Maddy píše básně a fotí. V poslední době hlavně maličké věci, které pak hodně zvětší, aby si je mohla opravdu prohlédnout. S básněmi to dělá obráceně – aby se mohla podívat na velké věci, tak je zmenší. Tyhle sklony rozhodně nezdělala po otci.

Pan Lyons dnes hovoří o *Hamletovi*. Maddy se rozutíkají myšlenky. *Hamleta* už zná. Dostali týden na to, aby ho přečetli, a ona to zvládla ještě téhož večera. Být, či nebýt. To je *ta* otázka.

ARTHUR SE DOŠOURÁ KE SPORÁKU A ZAPÁLÍ PLAMEN POD zbytky fazolí. Potom *jde* zpátky ke stolu, načež se otočí a *jde* znovu ke sporáku. Už žádné šourání. Vidíš, Nolo?

K fazolím přidá kečup, javorový sirup, syrovou cibuli, tabasko a kousky slaniny z plechovky, ačkoli to vůbec žádná slanina není. Ukrojí si kukuřičný chléb, namaže ho máslem, a když jsou fazole dostatečně prohřáté, vylije je na chleba. Otevře si láhev piva a usadí se k jídlu.

Gordon vyskočí na stůl a upřeně na něj zírá. „Posluž si,“ vyzve ho Arthur a přisune talíř blíž ke kocourovi, takže se mohou podělit. Gordon sedí s předními tlapkami dokonale vyrovnanými v řadě a elegantně ujídá ze své strany talíře. Potom náhle přestane, potřese hlavou jako někdo, koho právě postříkali vodou, seskočí ze stolu a s ocasem nesouhlasně vytrčeným do vzduchu cupitá pryč. „Tak si to příště zkus uvařit sám,“ zabručí Arthur. „Myslíš, že je to tak snadný?“ Je legrační, jak takové zvíře dokáže zranit vaše city, když žijete úplně sami.

Uvažuje, že by si později mohl pustit televizi, ale to, co dávají, nedokáže tolerovat. Vadí mu, jak se tam lidé chovají. Nejspíš si po večeři jen obejde blok a bude doufat, že Lucille Howardová nebude vysedávat na verandě. V opačném případě je z něj mrtvý muž. Lucille tak dlouho učila čtvrtáky, že se pro ni celý svět stal její třídou. Na Arthurův vkus má příliš silné sklony poučovat a chovat se blahosklonně. Zvláštní však je, že když na ni pomyslí, jeho unavené staré srdce se náhle rozbuší rychleji. Nejspíš to bude srdeční arytmie, občas na ně trpí, ale raději

by tomu říkal jinak. Věci jsou totiž často takové, jak si je pojmenujete.

V kuchyňském dřezu si navlhčí vlasy, z kapsy vytáhne hřeben a místo zrcadla použije rendlík. Dívá se na své vystouplé lícní kosti. Zhubl tolik, že by se mohl koupat v hlavni pistole. Ale jinak je to docela dobré. Docela ucházející.

Vyкроčí ke dveřím a kocour se vydá za ním. „Jdeš taky?“ zeptá se ho a přidrží dveře otevřené. Když je světlo, Gordon smí chodit ven. Ukázalo se, že o lov se nijak zvlášť nezajímá, což je zvláštnost, které si Arthur cení. Kocour se však ani nepohne. „Jdeš mě jen vyprovodit?“ Gordon k němu vzhlédne, ale nehýbá se. „Vrátím se za půl hodiny,“ řekne. Lidé tvrdí, že kočkám na ničem nezáleží, ale není to pravda.

Když míjí Lucillin dům, hledí upřeně před sebe. Nebude si o to přece říkat. Ale ona tam samozřejmě sedí a vzápětí už ji slyší, jak na něj volá: „Arthure! Chcete jít dál a na chvíli se mnou posedět?“

Váhá, potom se otočí a zamíří k ní. Věnuje jí přátelský úsměv, tedy jejím botám. Přál by si, aby nenosila tu paruku, nebo alespoň ne takovou, která jí tak očividně nesedí. Arthura občas přepadne obrovská touha vztáhnout ruku a za paruku zatahat. Potom by Lucille přátelsky poplácal na koleni a řekl by: „Tak je to lepší!“ Ale proč riskovat, že by tím zranil její hrdost?

Arthur si myslí, že stárnutí přináší především schopnost vyhýbat se zbytečnému kritizování a místo toho zaujmout postoj vstřícného soucitu. Podle něj je to dobrá vlastnost. Lucille navíc peče výtečné sušenky

a pokaždé mu nějaké zabalí s sebou. On si je pak vychutná v posteli, což je další sladkobolná věc, kterou dřív dělat nesměl.

„Sedněte si sem,“ poručí mu Lucille a ukáže na proutěné křeslo, kde Arthur během svých návštěv vždycky sedává.

Zaboří se do květovaných polštářů. Jeden leží za ním, dva má po stranách a další v klíně. Je to nedůstojný a nemužný způsob, jak sedět v křesle, ale co s tím naděláte? Arthur nikdy nepochopí, co na těch hromádách polštářů ženy vlastně mají. Nola byla stejná. Když šli večer spát, do postele se museli doslova prokopat.

„*Ták!*“ vydechne Lucille. Její hlas překypuje uspokojením a on z toho rázem nemá dobrý pocit. „No není to pěkné?“

Arthur přikývne. „Ano. Děkuji.“

„Právě jsem zjistila, že moje vnučka čeká dítě,“ spustí Lucille.

„No tedy. Opravdu?“

„Ano. A víte co? Je jí čtyřicet!“

Arthur nemá tušení, co by na to měl říct. *Gratuluji? Och?*

„Ti dnešní mladí,“ pokračuje Lucille. „Jsou tak... Já jim zkrátka nerozumím.“

Arthur náhle pocítí zaburácení v podbřišku. Je to nečekané a naléhavé. Zavrtí se.

Lucille po něm střelí pohledem. „Nechci si samozřejmě stěžovat. Nikdo, kdo patří ke starší generaci, mladým nerozumí, vidíte? Ale konec steskům. Buďme vděční a vstřícní. Na rozdíl od nich.“